

Merz Budapestre

Peter Gauweiler tollából

Állapot: 13:01 | Olvasási idő: 6 perc

A WELT rovatvezetője, Peter Gauweiler

Forrás : Frank Zauritz

Aki meg akarja érteni Európa jövőjét, annak Közép-Európára kell tekintenie. Miközben Brüsszelben bizottságok üléseznek, Budapest és Prága intézkednek. Ahelyett, hogy reflexből konferenciáról konferenciára ugrálna hasonló gondolkodású emberekkel, Friedrich Merznek mernie kellene hidat építeni Orbán Viktorhoz.

Egy régi kínai mondás, melyet Suzie-nak tulajdonítanak, így szól: „Ha elakadtál a stratégiáddal, változtass rajta.” Ez a tanács ritkán volt aktuálisabb, mint manapság. A Nyugat egészére nézve, és különösen Friedrich Merzre nézve.

Nézzétek csak Donald Trumpot! Az amerikai elnök manapság a megdőbbent világnak demonstrálja gázai béketervével: a nem konvencionális gondolkodás és cselekvés, még a nagypolitikában is, működik! Trump alaszakai kalandja nem más volt, mint visszatérés a politikához, mint a lehetséges művészetéhez. A Moszkvával és Pekinggel folytatott tárgyalások újrafelvétele, a személyes találkozások és humánus gesztusok révén tett kísérlet csatornák megnyitására ott, ahol mások évek óta próbálják eltorlaszolni azokat – mindez egy kísérlet volt arra, hogy a lehető legrövidebb időn belül feltörjenek egy kórosan lezárt világrendet, és mozgást hozzanak egy olyan lakosság frontjára, amely az 1989-es csoda után ördögi ravaszsággal ismét ellenségessé vált.

De alighogy véget ért az alaszkai csúcstalálkozó, London, Párizs és – sajnos – Berlin is mindent megtett, hogy ezt a fordulatot jobbá tegye. Az alaszkai csúcstalálkozót követő első hetet – az amerikai csodafiú iránti minden lelkesedés ellenére – már az ott elfogadott ratifikációs folyamatok egyidejű aláírása jellemezte. Az első esemény a már bejelentett, Trump és Putyin közötti moszkvai utólagos találkozó volt, amelyen az ukrán elnök is részt vett.

Az európaiak számára fontosabb volt az amerikai pragmatizmus aláírása, mint annak kihasználása. Órákon belül felszínre került az a régi európai hiúság, hogy a hatalomvesztés ellenére is magukat tartották a világtörténelem igazi kormányosának. Különösen most, amikor az Egyesült Államok kormányánál olyan valaki áll, aki úgy beszél, mint Huckleberry Finn, amikor a Mississippin vitorlázik – száz százalékig korlátlanul, de biztos ösztönnel minden áramlatra.

Ez arra készítette Washington, hogy egy második utat válasszon: Trump egyre inkább távol marad Ukrajnától, de az európaiakat amerikai fegyvergyártó cégekkel kötött gigantikus szerződésekkel fizetteti meg. A Lockheed, az RTX Corporation, a Northrop és a Boeing is színre lépett. Az EU-országok bruttó hazai termékének akár 5 százalékát is fegyverekbe fektetik be, amelyek nagy része amerikai gyárakból származik majd, hogy a frontvonalon kopjanak el. Ez nem béketerv, hanem egy fordított transzferprogram: a tőke és a felelősség Marylandbe és Virginiába helyeződik át, az Óvilág politikai alkalmatlanságát pedig a katonai kiadások miatti még nagyobb adósság leplezi.

Mindeközben az EU politikusai erkölcsi retorikában felülmúlják egymást. Szavak tettek helyett. Az elmúlt hetek megmutatták, mennyire törékeny a biztonsági homlokzatunk: ismét, és mindössze néhány nap alatt, drónok bénították meg a német repülőtereket, amelyekről egyetlen képet sem sikerült bemutatni. Ehelyett a terminálok tele vannak priccsekkel, és ahogy az várható volt, elsőként a légiközlekedési hatóságok és a katonai légvédelem közötti joghatósági vita történik, amelyeknek összesen több mint 5000 állomásuk van. Ez eszünkbe juttatja Pistorius szlogenjét Németország "háborús képességéről", és azt, hogy mennyire illuzórikus és hatástalan az egész. Nem is beszélve az alkotmányos sértő jellegéről.

Közép-Európából egészen mások a jelek. Budapesten és Prágában az utóbbi időben megváltozott az erőviszonyok. Miközben a nyugati kormányok továbbra is erkölcsileg elítélik Magyarországot, két régi politikai ösztön párbeszédet keres ott: Angela Merkel és Orbán Viktor (<https://www.welt.de/politik/ausland/article68dd6f3b9ab5e8bd613df9e6/trotz-gespannter-beziehung-einmal-kanzlerin-immer-kanzlerin-orban-empfaengt-merkel-in-budapest.html>). Találkozásuk többet jelent egy pusztán vizionálásnál – egy potenciális hídépítési erőfeszítés kezdetét jelenti, egy kísérleti párbeszédet Európa politikai táborai között. Merkel, aki egykor a határok megnyitásának építész volt, látszólag felismeri, hogy Európa nem engedhet meg magának új falakat – sem fizikai, sem lelki falakat.

Ugyanekkor Andrej Babis vállalkozó diadalmaskodott Prágában, gazdasági sikerei és függetlensége kivételes személyiséggé tették. A milliárdos, aki saját erőfeszítéseivel építette fel Közép-Európa egyik legnagyobb mezőgazdasági és logisztikai birodalmát, olyan önbizalmat testesít meg, amely gyakran irritálja a nyugati megfigyelőket. Prága új erős embere saját erőfeszítéseire támaszkodik, nem pedig külföldi támogatásokra. Ez az egyedülálló érték – politikailag szabad, gazdaságilag szilárd, kulturálisan gyökerező – teszi Prágát ismét azzá az önbizalommal teli európai fővárossá, ami egykor volt: IV. Károly császár székhelye, a Szent Római Birodalom szellemi központja, az Alpoktól északra fekvő első egyetem szülőhelye, jóval azelőtt, hogy Párizs és London a kulturális monopóliumra igényt tartott volna.

Ma, 600 évvel később, ismét világos: aki meg akarja érteni Európa jövőjét, annak Közép-Európára kell tekintenie. Míg Brüsszelben bizottságok üléseznek – amelyek a Lisszaboni Szerződés szerint semmilyen külpolitikai hatáskörrel nem rendelkeznek (az Európai Unió működéséről szóló szerződés – EUMSZ 275. cikke), Budapest és Prága pragmatikusan, nemzeti szinten, de párbeszédre készen cselekszenek. Az EU, amely a mai napig jogilag nem írta alá az Emberi Jogok Európai Egyezményét – bár ezt ünnepélyesen elfogadták a Lisszaboni Szerződésben (az Európai Unióról szóló szerződés – EUSZ 6. cikkének (II) bekezdése) –, szeret értékekről beszélni, de a saját törvényei tekintetében botladozik.

Ebben a helyzetben ostobaság lenne továbbra is a „nagyobb EU-centralizmus” formulájára hagyatkozni, mert ez valójában kevesebb felelősséget jelent. Az EU-t még jogi okokból sem terheli ilyen felelősség. Az iránymeghatározás értelmében azonban a politika megköveteli, hogy a szereplők valóban felelősséget viseljenek, és ez nem történik meg ott, ahol valaki a kockázatmentes beavatkozási jogra korlátozza magát.

Ezért Friedrich Merznek, aki öntörvényű stratégaként szeretne látszani, komolyan kellene vennie Suzie kijelentését: „Ha elakadtál a stratégiádnál, változtass rajta.” A régi módszer – reflexszerűen ugrálva konferenciáról konferenciára hasonló gondolkodású emberekkel és a saját magasztos nézőpontjából fakadó propagandával – sehova sem vezetett. Itt az ideje a nézőpontváltásnak.

Figyelem, kancellár úr!

Nem azért, hogy rágódjunk az Angela Merkellel folytatott folyamatos konfliktuson, hanem hogy pragmatikusan kihasználjuk a Merkel általa megnyitott szabadságot. Nem azért, hogy újra eltávolodjunk Budapesttől, hanem hogy kihasználjuk azt a párbeszédet, amelyre Berlinnek már régóta szüksége van. Magyarország gazdaságilag stabilabb és egységesebb külpolitikai és biztonsági kérdésekben, mint sok kritikusa. Budapest az önérvényesítés laboratóriuma. Nagy német vállalatok, különösen bajorországiak, itt székelnek – Bayerische Motoren Werke, Siemens, Audi, Knorr-Bremse, és számtalan közép vállalat élvezi a Duna menti szabad valuta előnyeit. Nem is beszélve a szingapúri hangulatú, tiszta Budapest metropoliszáról és annak csillogásáról.

Figyelem, pénzügyminiszter! A pénzügyi piacok már rég elkezdtek megváltoztatni az irányt, felismerve, hogy Ukrajnán a jelenlegi állapotban nem lehet segíteni. Az amerikai befektetési óriás, a BlackRock – Merz régóta működő cége – az év közepén visszavonta az eredetileg bejelentett ukrajnai befektetési programját. Így még a gazdaság is azt az elvet követi, amelyet az európai politikusoknak még mindig újra kell tanulniuk: időben irányt kell váltani, amikor egy stratégia már nem működik.

Aki ma megpróbálja lebeszélni Trumpot Putyinnal való közvetítői szerepéről, az nem Washingtonnak árt – hanem Kijevnek. A békét nem az erkölcs, hanem a párbeszéd építi.

Vagy, hogy a Kölnben élő jogfilozófussal, Frauke Rostalskival, a Német Etikai Tanács tagjával zárjuk gondolatainkat: „A moralizálás” – írja a „Der Spiegel”-ben – már „a diskurzus lezárásához vezetett” a klímavitában. Más konfliktuskérdésekben (koronavírus, Ukrajna) is „a frontok néha annyira elerősödtek”, hogy bármilyen párbeszéd megszakad. „Mindez nem visz közelebb minket a probléma megoldásához.”

Peter Gauweiler, a WELT rovatvezetője jogász és publicista. Sok éven át a CSU politikusa volt, többek között a pártelnök-helyettesi tisztséget is betöltötte.

© PREMIUM-GRUPPE GmbH 2025

Egy **Axel Springer** cég

WELT e-újságként: A teljes kiadás az előző este elérhető, így mindig naprakész lehet. További információ: <https://epaper.welt.de>